Gemeente Montfoort

RAADSVOORSTEL
ter besluitvorming in de raad

Zaaknummer	225490	Datum Raadsvergadering	13 november 2023
Onderwerp	Vaststelling Ruimtelijke kaders paardenhouderij Gemeente Montfoort	Datum commissievergadering	23 oktober 2023
Portefeuillehouder	Wethouder W. van Wikselaar		
Raadscommissie	Ruimte		

Voorstel
1. In te stemmen met de Nota van zienswijzen Ontwerp beleidsnotitie "Ruimtelijke kaders paardenhouderij Gemeente Montfoort".
2. De beleidsnotitie 'Ruimtelijke kaders paardenhouderij Gemeente Montfoort' vast te stellen.

Kernboodschap
De beleidsnotitie bevat beleidsregels met betrekking tot de gebruiks- en bouwmogelijkheden voor paardenhouderijen. De paardenhouderij kent een diversiteit aan verschijningsvormen. We willen daar qua gebruiksmogelijkheden recht aan doen en ruimte voor bieden. Dit overeenkomstig de landelijke richtlijn 'De paardenhouderij in het omgevingsrecht'. Qua bouwmogelijkheden staat bescherming van ons open landschap voorop. Voorgesteld wordt om de beleidsnotitie vast te stellen.

Bijlagen
- Beleidsnotitie 'Ruimtelijke kaders paardenhouderij Gemeente Montfoort'
- Nota van zienswijzen Ontwerp beleidsnotitie "Ruimtelijke kaders paardenhouderij Gemeente Montfoort".

Aanleiding
Voor veel agrarische bedrijven is de paardenhouderij een interessante (neven)activiteit geworden; sommige agrarische bedrijven richten zich volledig op de paardenhouderij. Ook het aantal hobbymatige paardenhouders neemt toe.

Een gevolg van het houden van paarden is de behoefte aan paardenbakken. Deze paardenbakken hebben ruimtelijke gevolgen. Wat voorheen grasland was, wordt nu een bak met wit zand met soms opvallende omheiningen en verdere toebehoren zoals lichtmasten. Ook het gebruik kan overlast in de vorm van stof en activiteiten van ruiters en paarden met zich meebrengen. Het is van groot belang om verrommeling van het buitengebied tegen te gaan en duidelijke beleidsregels op te stellen om ons open landschap te beschermen.

Met deze nieuwe beleidsregels willen we bovendien het gemeentelijke beleid beter laten aansluiten op de landelijke VNG-richtlijn 'De paardenhouderij in het omgevingsrecht'. Deze richtlijn beschrijft onder meer de verschillende typen paardenhouderijen en bevat aanbevelingen voor de manier van bestemmen. Eén van deze aanbevelingen is om het begrip productiegerichte paardenhouderij in bestemmingsplannen te definiëren als: *een paardenhouderij waar uitsluitend of in hoofdzaak handelingen aan en/of met paarden worden verricht die primair gericht zijn op het voortbrengen, africhten, trainen en verhandelen van paarden.* Deze omschrijving is ruimer dan die in het geldende bestemmingsplan voor het buitengebied.

Deze beleidsregels zullen als input worden gebruikt voor het beoordelen van planologische verzoeken en zullen worden verwerkt in het bindende bestemmingsplan/omgevingsplan. De beleidsregels komen in de plaats van de Beleidsnotitie Hippische Sector gemeente Montfoort (juni 2012) die destijds is vastgesteld als bijlage van het bestemmingsplan Buitengebied 2012.

Een eerder voorstel voor ruimtelijke kaders voor de hippische sector stond geagendeerd voor de gemeenteraadsvergadering van 7 februari 2022. De raad heeft dat voorstel toen van de agenda gehaald. Er is nu een geheel nieuwe beleidsnotitie opgesteld. In de nieuwe notitie ligt meer het accent op de bescherming van het landschap.

Gewenst resultaat
Doel van dit beleidsstuk is:

- Het landschappelijk karakter met de lintbebouwing zoveel mogelijk in stand te laten waarbij de zichtlijnen in stand blijven.
- Verrommeling door paardenhouderij-activiteiten in het buitengebied tegen te gaan.
- Het gemeentelijke beleid beter te laten aansluiten op de VNG-richtlijn 'De paardenhouderij in het omgevingsrecht'.
- Een uniform toetsingskader voor ruimtelijke ordening te hebben; het kader betreft zowel de gebruiksmogelijkheden (welke soorten paardenhouderijen staan we toe?) als de toegestane bouwwerken (onder welke voorwaarden staan we paardenbakken en andere hippische voorzieningen toe?).

Argumenten / Toelichting
De gemeenteraad heeft ruim tien jaar geleden, op 11 maart 2013, het bestemmingsplan Buitengebied 2012 met daarbij als bijlage de 'Beleidsnotitie Hippische Sector gemeente Montfoort 2012'. Sindsdien hebben zich meerdere ontwikkelingen voorgedaan:

- De hippische sector is overal in Nederland gegroeid.
- De VNG heeft samen met de Sectorraad Paarden de landelijke richtlijn 'De paardenhouderij in het omgevingsrecht' vastgesteld. Deze richtlijn geeft aanbevelingen voor het bestemmen van bouw- en gebruiksmogelijkheden.
- De gemeente Montfoort is al jaren verwikkeld in een handhavingsdossier met betrekking tot een handelsstal op Willeskop 77c, terwijl de VNG-richtlijn juist aanbeveelt om handelsstallen in bestemmingsplannen gelijk te stellen aan andere productiegerichte paardenhouderijen.
- Toezicht en handhaving op particuliere en bedrijfsmatige paardenbakken heeft in de gemeente Montfoort de afgelopen tien jaar weinig prioriteit gekregen waardoor er weinig grip was op het tegengaan van verrommeling. Een actueel beleidskader maakt het eenvoudiger om keuzes te maken in toezicht en handhaving. We willen hier ook in de Uitvoerings- en Handhavingsstrategie 2024-2027 extra aandacht aan besteden.
- De openheid van het buitengebied staat onder druk.
- Gebleken is dat er discrepanties zijn tussen de Beleidsnotitie Hippische Sector uit 2012 en het bestemmingsplan Buitengebied 2012.

Deze ontwikkelingen en constateringen maken het zinvol om over een actueel beleidskader te beschikken voor zowel bedrijfsmatige als hobbymatige paardenhouderijen.

In het bestemmingsplan Buitengebied 2012 met latere herzieningen is vastgelegd dat bedrijfsmatige paardenhouderijen zich mogen vestigen binnen de bestemmingen Agrarisch- en Agrarisch – Rivierzone. Hobbymatige paardenhouderijen mogen zich vestigen binnen de bestemmingen Wonen en Tuin. Dit blijft zo.

We streven met dit beleid niet naar een toename van het aantal plekken waar zich een paardenhouderij mag vestigen: de beleidsnotitie staat alleen bedrijfsmatige of hobbymatige paardenhouderijen toe op locaties waar ze volgens het geldende bestemmingsplan ook al zijn toegestaan. Wel bevat de beleidsnotitie geactualiseerde regels voor de bouw- en gebruiksmogelijkheden op deze locaties. Na vaststelling van dit beleid zullen deze regels worden vertaald naar een bestemmingsplanherziening. Hierdoor zal de gemeente weer beschikken over een up to date en uniform planologisch kader voor paardenhouderijen.

De bedrijfsmatige gebruiksmogelijkheden worden in beperkte mate verruimd ten opzichte van het geldende bestemmingsplan voor het buitengebied doordat binnen een productiegerichte paardenhouderij niet alleen fokkerijen worden toegestaan, maar ook andere op het voortbrengen van producten gerichte paardenhouderijen, zoals hengstenhouderijen, paardenmelkerijen, africhtingsstallen, handelsstallen etc. Dit overeenkomstig de VNG-richtlijn.

De VNG-richtlijn geeft de volgende uitleg aan de verschillende typen paardenhouderijen:
"Onder productiegerichte paardenhouderij vallen de op het voortbrengen van producten gerichte paardenhouderijen, zoals fok- en opfokbedrijven, de hengstenhouderijen, de paardenmelkerijen, de africhtingsstallen, de trainings- en sportstallen, de handelsstallen, stalhouderijen en spermawinstations.

Bij gebruiksgerichte paardenhouderij staat meer de georganiseerde beoefening van de paardensport centraal. Hierbij kan gedacht worden aan maneges, de meer accommodatiegerichte (niet-grondgebonden) pensionstallen en verenigingsaccommodaties. Naast het geven van instructies aan ruiters en amazones, is er vaak een gelegenheid aanwezig waar een consumptie kan worden genuttigd."

Concreet betekent dit het volgende.

Onder **productiegerichte paardenhouderij** vallen volgens de VNG-richtlijn de op het voortbrengen van producten gerichte paardenhouderijen zoals:
- fok- en opfokbedrijven
- hengstenhouderijen
- paardenmelkerijen
- africhtingsstallen
- trainings- en sportstallen
- handelsstallen
- stalhouderijen
- spermawinstations

Bij **gebruiksgerichte paardenhouderij** staat meer de georganiseerde beoefening van de paardensport centraal. Dit zijn bedrijven zoals:
- maneges
- de meer accommodatiegerichte (niet-grondgebonden) pensionstallen
- verenigingsaccommodaties.

De gemeente Montfoort heeft er eerder al voor gekozen om maneges niet toe te staan binnen agrarische bestemmingen en om deze apart te bestemmen als sportbedrijf. We houden hieraan vast omdat maneges qua aard, inrichting, bedrijfsvoering en vaak bovenlokale aantrekkingskracht (verkeersbewegingen) niet vergelijkbaar zijn met een regulier agrarisch bedrijf. Ook verenigingsaccommodaties staan we niet toe binnen agrarische bestemmingen, maar bestemmen we apart als sportlocatie.

De bouwregels worden op onderdelen aangescherpt ten opzichte van het geldende bestemmingsplan voor het buitengebied. Zo geldt de afwijkingsbevoegdheid om paardenbakken buiten een agrarisch bouwvlak alleen nog voor een direct aangrenzende locatie. Ook gaan er strengere eisen gelden voor materiaalgebruik van omheiningen, en worden lichtmasten verboden binnen 100 meter van gebieden met de bestemming Natuur of Bos en/of de gebiedsaanduiding Stiltegebied. Voor de aanleg van drainage wordt een omgevingsvergunning verplicht gesteld. Hierdoor kunnen we toetsen of de drainage in combinatie met de bakvulling niet leidt tot afvoer van schadelijke stoffen richting het afvoerwater en/of tot wateroverlast. Bij niet-agrarische bedrijfswoningen staan we geen paardenvoorzieningen meer toe.

Hieronder volgt een samenvatting van de belangrijkste kaders.

Soorten paardenhouderijen

1. Er wordt onderscheid gemaakt tussen hobbymatige en bedrijfsmatige paardenhouderijen, de term semi-bedrijfsmatig verdwijnt. Onder hobbymatige paardenhouderij mogen maximaal 5 paarden gehouden worden. Bij een bedrijfsmatige activiteit dient ten minste sprake te zijn van 1 arbeidskracht met een volledig inkomen.
2. Alle productiegerichte paardenhouderijen inclusief handelsstallen en opfokstallen mogen zich vestigen binnen de bestemmingen 'Agrarisch' of 'Agrarisch – Rivierzone'. Binnen productiegerichte paardenhouderijen worden pensionstallen alleen als nevenactiviteit toegestaan.
3. Gebruiksgerichte paardenhouderijen kunnen eveneens worden toegestaan binnen de bestemmingen 'Agrarisch' of 'Agrarisch – Rivierzone' via een aanduiding op de plankaart of een bij deze bestemmingen opgenomen afwijkingsbevoegdheid; hierdoor kan het bevoegd gezag per locatie afwegen of een gebruiksgerichte paardenhouderij als hoofdactiviteit passend is. We staan geen verblijfsruimtes toe (anders dan een al volgens het bestemmingsplan toegestane bedrijfswoning) die onder de bescherming van geurregelgeving vallen.
4. We nemen hierbij de begripsomschrijvingen over uit de VNG-richtlijn "De paardenhouderij in het Omgevingsrecht". De bestemmingsplansystematiek dient hierop te worden aangepast.
5. De gemeente Montfoort heeft er eerder al voor gekozen om maneges niet toe te staan binnen agrarische bestemmingen en om deze apart te bestemmen als sportlocatie. Deze beleidskeuze blijft gehandhaafd. Voor verenigingsaccommodaties hanteren we hetzelfde beleid.
6. Het geven van individuele instructie door de paardenhouder staan we toe op alle niet hobbymatige typen paardenhouderij. Het geven van groepslessen is alleen toegestaan binnen een manege of verenigingsaccommodatie.
7. Individueel therapeutisch paardrijden mag ook worden aangeboden door een hobbymatige paardenhouder.

Regels omtrent ligging en inrichting van een hobbymatige paardenhouderij

1. De afstand van paardenbakken, stapmolens, paddocks en longeercirkels tot woningen van derden is minimaal 50 m tot aan de dichtstbijzijnde rand. Burgemeester en wethouders kunnen hiervan via een omgevingsvergunning afwijken tot een minimum van 30 m.
2. De situering is bij voorkeur op het woonperceel (woon- of tuinbestemming). Het bevoegd gezag kan hiervan afwijken om elders, grenzend aan de woon- of tuinbestemming, een paardenbak en eventueel andere hippische voorzieningen toe te staan. De initiatiefnemer moet hierbij aantonen dat de voorzieningen niet binnen het woonperceel (woon- of tuinbestemming) passen. Medewerking wordt uitsluitend verleend als de openheid van het landschap niet wordt aangetast.
3. Voor het gebruik van lichtmasten geldt een tijdslimiet van 07.00 uur tot 22.00 uur. Lichtmasten zijn niet toegestaan binnen 100 meter van gebieden met de bestemming Natuur of Bos en/of de gebiedsaanduiding Stiltegebied.
4. Bij de beoordeling van aanvragen voor het realiseren van hippische voorzieningen wint het bevoegd gezag advies in bij een landschapsdeskundige. Ter voorkoming van een onevenredige aantasting

van landschappelijke waarden kan als voorwaarde worden gesteld dat een landschappelijk inpassingsplan wordt opgesteld en uitgevoerd.
5. De oppervlakte van een hobbymatige paardenbak bedraagt maximaal 800 m2.
6. Om omheiningen zoveel mogelijk in het landschap op te laten gaan dient er gebruik gemaakt te worden van natuurlijke materialen en kleuren. De kleur wit is uitgesloten.
7. De aanleg van drainage is niet toegestaan zonder omgevingsvergunning.
8. Bij niet-agrarische bedrijfswoningen staan we geen (nieuwe) hippische voorzieningen meer toe.

Regels omtrent ligging en inrichting van een bedrijfsmatige paardenhouderij
1. De afstand van paardenbakken, stap- of trainingsmolens, paddocks en longeercirkels tot woningen van derden is minimaal 50 m tot aan de dichtstbijzijnde rand. Burgemeester en wethouder kunnen hiervan via een omgevingsvergunning afwijken tot een minimum van 30 m.
2. De situering is bij voorkeur binnen het bouwvlak. Het bevoegd gezag kan hiervan afwijken om elders binnen de agrarische bestemming, aansluitend op het bouwvlak, een paardenbak met bijbehorende voorzieningen zoals een stap- of trainingsmolen, paddocks en/of longeercirkel toe te staan. De initiatiefnemer moet hierbij aantonen dat deze voorzieningen niet binnen het bouwvlak passen. Medewerking wordt uitsluitend verleend als de openheid van het landschap niet wordt aangetast.
3. Voor het gebruik van lichtmasten geldt een tijdslimiet van 07.00 uur tot 22.00 uur. Lichtmasten zijn niet toegestaan binnen 100 meter van gebieden met de bestemming Natuur of Bos en/of de gebiedsaanduiding Stiltegebied.
4. Bij de beoordeling van aanvragen voor het realiseren van hippische voorzieningen wint het bevoegd gezag advies in bij een landschapsdeskundige. Ter voorkoming van een onevenredige aantasting van landschappelijke waarden kan als voorwaarde worden gesteld dat een landschappelijk inpassingsplan wordt opgesteld en uitgevoerd.
5. De oppervlakte van een bedrijfsmatige paardenbak bedraagt maximaal 1.200 m2.
6. Om omheiningen zoveel mogelijk in het landschap op te laten gaan dient er gebruik gemaakt te worden van natuurlijke materialen en kleuren. De kleur wit is uitgesloten.
7. De aanleg van drainage is niet toegestaan zonder omgevingsvergunning.

Kanttekeningen en alternatieven
Alternatief is om geen beleidsregels te maken. We ontraden dit alternatief, want bij het ontbreken van actuele beleidsregels lopen we risico op verrommeling. Ook is het lastig om besluiten te nemen over handhaving dan wel legalisering in bestaande situaties, zoals bij Willeskop 77c.

Financiën
Het voorstel heeft geen financiële consequenties.

Planning en aanpak
Deze kaders treden, na vaststelling, als beleidsregels in werking een dag na die van de bekendmaking.

Communicatie / Participatie
De gemeenteraad heeft op 3 juli jl. besloten de ontwerp beleidsnotitie ter inzage te leggen voor zienswijzen. De ontwerp beleidsnotitie heeft zeven weken ter inzage gelegen, van 19 juli tot en met 5 september 2023. Dat is een week langer dan gebruikelijk, vanwege de zomervakantie. Een ieder is in de gelegenheid gesteld om een zienswijze kenbaar te maken op het ontwerpbestemmingsplan. Belanghebbenden zijn op meerdere manieren en momenten op de terinzagelegging geattendeerd. Er zijn drie zienswijzen ingediend. Deze zijn beantwoord in de bijgaande Nota van zienswijzen. Wij stellen voor om in te stemmen met de Nota van zienswijzen.

Dit beleid zal na vaststelling worden vertaald naar een bestemmingsplanherziening. Het ontwerp van de 2e herziening bestemmingsplan Buitengebied 2012 wordt vóór het eind van dit jaar ter inzage gelegd. Hierbij bestaat opnieuw de mogelijkheid om zienswijzen in te dienen.

Relatie met duurzaamheid / Maatschappelijk verantwoord ondernemen
Het voorkómen van landschappelijke verrommeling is een belangrijke aanleiding voor deze beleidsnotitie. Situering van hippische voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak of woonperceel wordt alleen onder voorwaarden toegestaan. De beleidsnotitie bevat daarnaast beleidsregels die een duurzame paardenhouderij bevorderen:

- Er is voor de aanleg van drainage een omgevingsvergunning nodig. Bij de beoordeling wordt getoetst of de drainage in combinatie met de bakvulling niet leidt tot afvoer van schadelijke stoffen richting het afvoerwater en/of tot wateroverlast. Het volledig verbieden van drainage is niet wenselijk uit oogpunt van dierenwelzijn. Wanneer een paard lang in modderplassen staat, ontstaan problemen aan de hoeven. Op stal houden is in het kader van dierenwelzijn geen goed alternatief.
- Om omheiningen zoveel mogelijk in het landschap op te laten gaan, dient er gebruik gemaakt te worden van natuurlijke materialen en kleuren. De kleur wit is uitgesloten. Houten hekwerken hebben de voorkeur. Indien een afrastering met lint gemaakt wordt dienen de palen van hout te zijn en het lint in een donkere kleur, groen, bruin of zwart. Wit lint is uitgesloten. Het gebruik van kunststof materialen, afgedankte vangrails en andere omgevingsonvriendelijke materialen is niet toegestaan.
- Lichtmasten zijn niet toegestaan binnen 100 meter van gebieden met de bestemming Natuur of Bos en/of de gebiedsaanduiding Stiltegebied.

Toets inclusiviteit
Niet van toepassing.

Montfoort, 26 september 2023

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN MONTFOORT,
de secretaris, de burgemeester,

M.H. van der Veer mr. P.J. van Hartskamp-de Jong

Gemeente Montfoort

RAADSBESLUIT

In de openbare vergadering van 13 november heeft de gemeenteraad besloten:

1. In te stemmen met de Nota van zienswijzen Ontwerp beleidsnotitie "Ruimtelijke kaders paardenhouderij Gemeente Montfoort".
2. De beleidsnotitie 'Ruimtelijke kaders paardenhouderij Gemeente Montfoort' vast te stellen.

de griffier,

mr. S.G. Meijer

de voorzitter,

mr. P.J. van Hartskamp-de Jong

Gemeente Montfoort | Kasteelplein 5 | 3417 JG Montfoort
Postbus 41 | 3417 ZG Montfoort | T 0348-476400 | info@montfoort.nl

www.montfoort.nl